LMA SKYRIAUS „MOKSLININKŲ RŪMAI“ 2022 METŲ ATASKAITA

Vadovė Aldona Daučiūnienė

2022-aisiais skyrius „Mokslininkų rūmai“ sėkmingai įgyvendino savo planus – populiarino mokslą ir kultūrą visuomenėje, skatino visuomenės ir tyrėjų dialogą, didino LMA veiklos žinomumą, skaidrumą ir atsiskaitymą visuomenei. Buvo organizuojamos kontaktinės ir nuotolinės paskaitos, konferencijos, knygų sutiktuvės, paminėtos svarbios šalies datos ir nusipelniusių asmenybių sukaktys. Per metus „Mokslininkų rūmai“ surengė 51 renginį, iš jų – 22 paskaitas moksleiviams ir plačiajai visuomenei bei 29 mokslo ir kultūros populiarinimo renginius. Juose apsilankė apie 8 tūkst. žiūrovų. Siekiant didinti mokslininko profesijos patrauklumą, buvo tęsiamas renginių ciklas „Mokslo žinių dienos“, skirtas šalies vyresniųjų klasių moksleiviams. Galimybę visuomenei susipažinti su naujausiais mokslo pasiekimais ir tendencijomis suteikė LMA akademikai, kitų mokslo institucijų mokslininkai bei Jaunosios akademijos nariai, pristatę savo srities naujienas ir atliekamus tyrimus.

2022-04-28

Iš renginių ciklo **„Mokslo žinių dienos“**. **Ekskursija** moksleiviams po VU Fizikos fakulteto magnetinio rezonanso laboratoriją. Ekskursijos vadovas LMAJA narys dr. **Mantas Šimėnas**

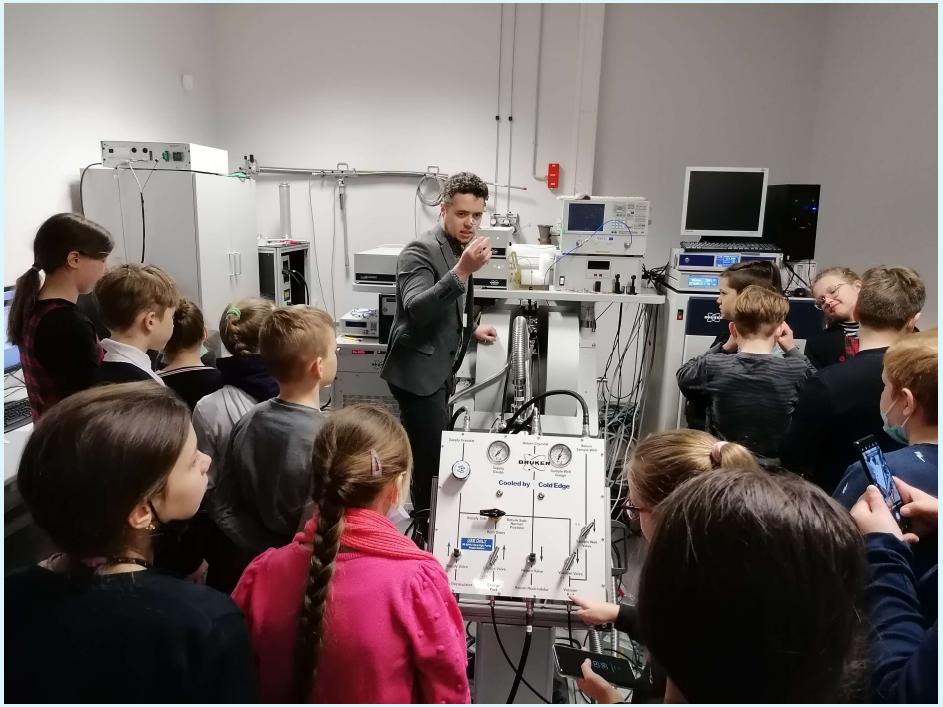

2022-09-15

„Mokslo žinių diena“. Dr. **Maženos Mackoit-Sinkevičienės** paskaita Vilniaus Sofijos Kovalevskajos gimnazijoje ***„Su kuo valgoma Fizika?“***

2022-09-22

„Mokslo žinių diena“. Dr. **Renatos Minkevičiūtės paskaita** ***„Ekskursija po Saulės planetų sistemą“*** Vilniaus Žirmūnų gimnazijoje

2022-02-10

„Mokslo žinių diena“.

Dr. **Artūro Acaus** nuotolinė paskaita

„Juodosios skylės: nuo idėjos iki nuotraukos“

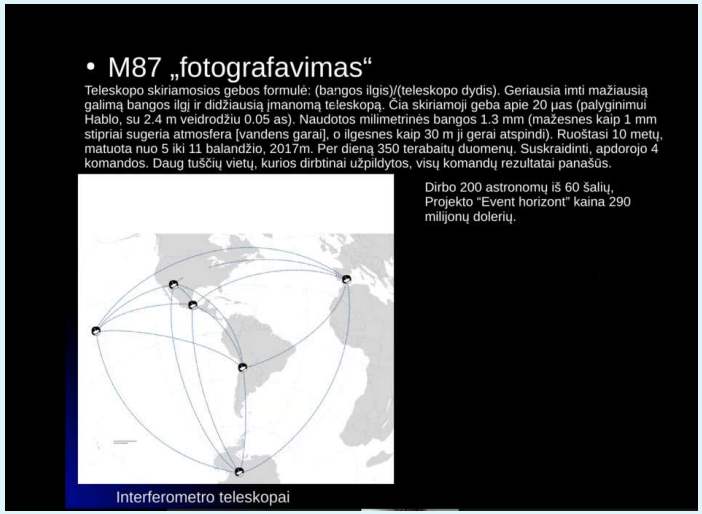

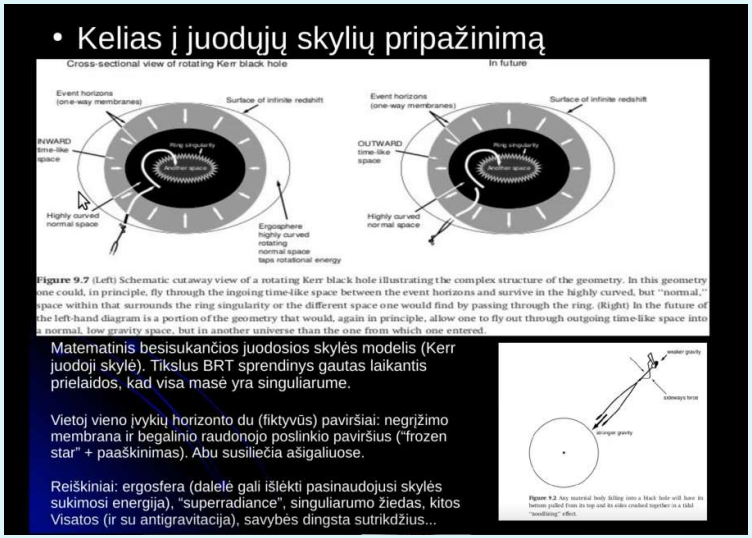

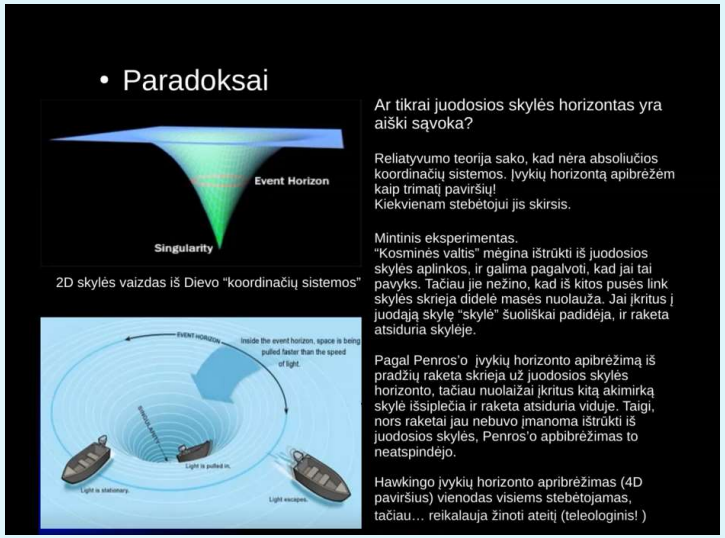

2022-02-03

„Mokslo žinių diena“.

Akad. **Laimučio Telksnio,** dokt. **Lino Aidoko** ir roboto humanoido **Ąžuolo** nuotolinė paskaita ***„Robotai ateina“***

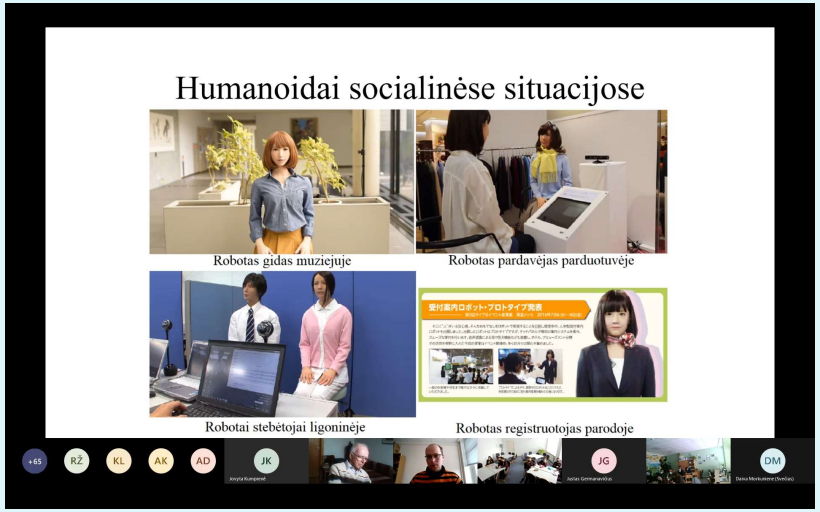

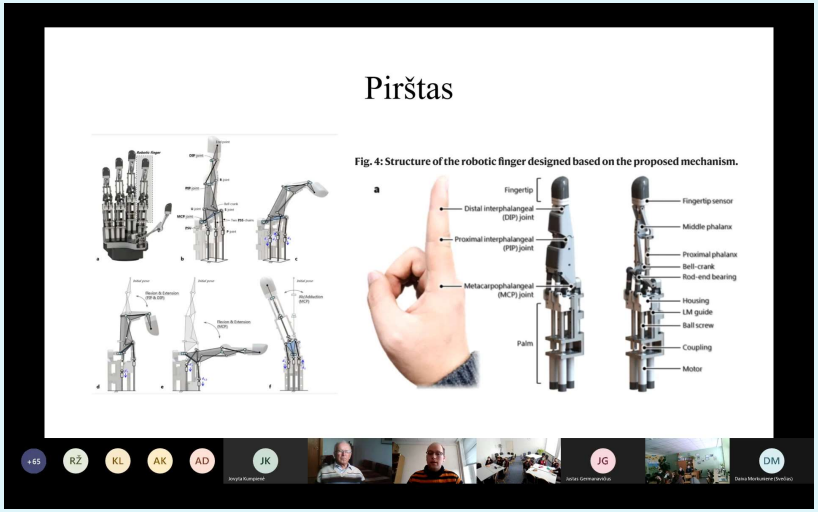

2022-03-24

„Mokslo žinių diena“.

Dr. **Tomo Lapinsko** paskaita

„Įdomiausios naujovės medicinos srityje“

Telemedicina

Dinamiškos technologijos ir **mokslo pažanga** suteikia **naujas galimybes** šiuolaikinei sveikatos apsaugai

Alternatyviosios realybės

Papildytoji realybė (angl. augmented reality), **virtualioji realybė** (angl. virtual reality) ir **mišrioji realybė** (angl. mixed reality) – tinkami sprendimai mokymuisi, chirurginių operacijų vizualizacijai, pacientų atpalaidavimui, potrauminio streso sindromo gydymui, greitesniam atsigavimui fizioterapijos metu

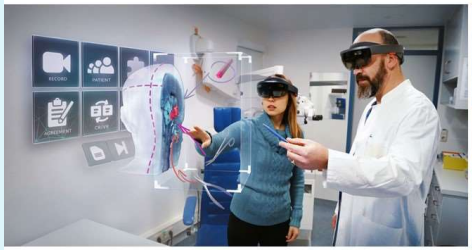

Robotai – draugai ir pašnekovai

Daugybė vienišų žmonių, turinčių **robotus augintinius** arba **besišypsančius robotus** pokalbių partnerius, nuolat praneša, kad jų **savijauta pagerėjo**

https://medicalfuturist.com/social-robots-are-robotic-pets-any-worse-than-the-real-ones/

2022-01-27

„Mokslo žinių diena“. Dr. Monikos Skerytės-Kazlauskienės

nuotolinė *paskaita* ***„Nori? Nenori? Reikia? – kas priverčia išlipti iš lovos? Pokalbis apie motyvaciją“***

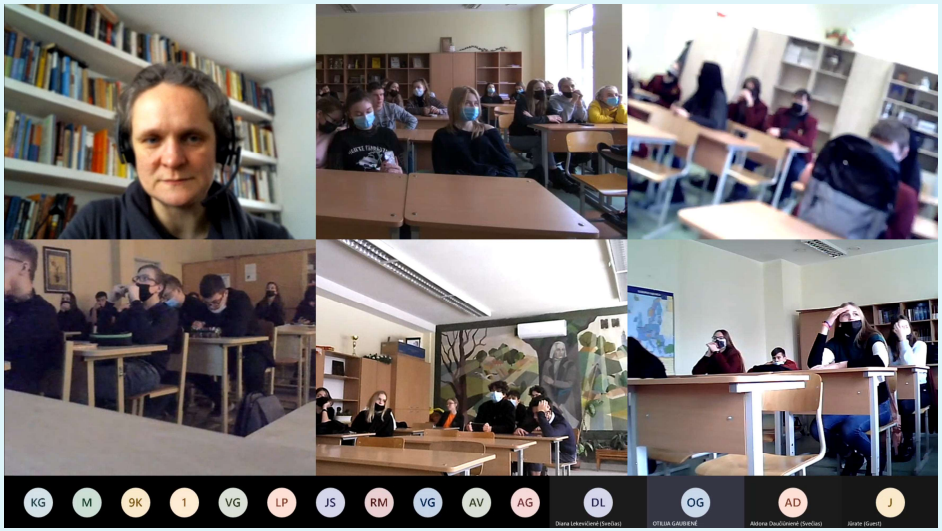

2022-10-10

„Mokslo žinių diena“. VU MSI prof. **Rimanto Stuko** paskaita ***„Sveiki pusryčiai – žvalios ir darbingos dienos pradžia“***

2022-05-17
„Mokslo žinių diena“. LMAJA narės dr. **Viktorijos Vaštakaitės-Kairienės** paskaita
„Sveikas maistas dirbtinėje aplinkoje“

Kontroliuojamos aplinkos daržininkystė

- Nepriklausomai nuo oro sąlygų, sezono;
- Efektyviai panaudojamas vanduo bei trąšos;
- Galima kurti nederlingose vietovėse;
- Mažina išlaidas dėl ko atpinga produkcija

Biofortifikacija: geležies kiekis

Bioakumuliacija

$$BF_{Fe} = \frac{\text{elem. konc. augale}}{\text{elem. konc. tirpale}}$$

Translokacija

$$TF_{Fe} = \frac{\text{elem. konc. antžeminėje dalyje}}{\text{elem. konc. šaknyse}}$$

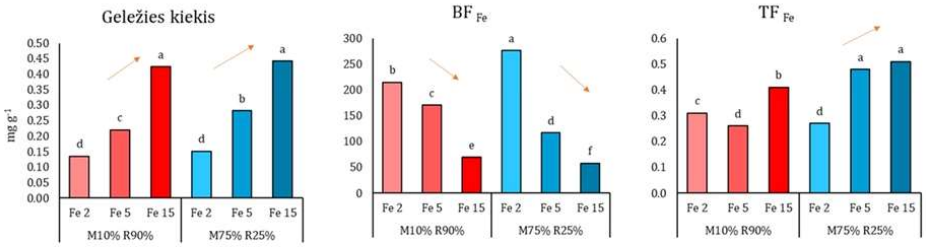

Anova Tukey, $P < 0,05$

Tarpląstelinis kvėpavimas ir jo dažnis

- Ląstelių sienelių sudėties ir struktūros pokyčiai lemia audinių minkštėjimą, suglėbimą, džiūvimą.
- Augalams tęsiant kvėpavimą po derliaus nuėmimo, prarandami junginiai, turintys įtakos skoniui (ypač saldumui), biomasei, vandens kiekiui ir maistinei vertei.
- Sprendimas – kvėpavimo dažnio mažinimas:
  - ✓ Šviesa
  - ✓ Temperatūra

Daržininkystė namuose

2022-10-13

„Mokslo žinių diena“. LMAJA nario doc. dr. **Vytauto Rinkevičiaus** paskaita ***„Apie baltų kilmę naujausių mokslo pasiekimų kontekste“*** ir **ekskursija** po VU Filologijos fakultetą

2022-02-23

„Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. **Tomo Čelkio** nuotolinė *paskaita* ***„Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijos pasienis XVI a.: savų ir užsienio gyventojų konfliktai“***

Vilnius University

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijos pasienis XVI a.: savų ir užsienio gyventojų konfliktai

dr. Tomas Čelkis
Vilniaus universitetas
pastas.tc@gmail.com

XVI a. LDK sienos buvo delimituotos su visomis kaimyninėmis šalimis:

1) Vokiečių ordinu (Prūsijoje ir Livonijoje).
2) Maskvos Didžiąja Kunigaikštyste.
3) Lenkijos karalyste.
4) Moldavijos kunigaikštyste.
5) Osmanų imperija.

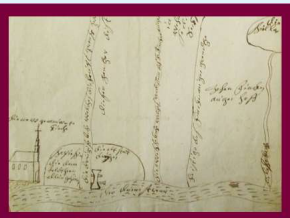

Riboženklis LDK – Kuršo hercogystės pasienyje

Krynički kaimas, Barysavo r.

Lietuvos – Baltarusijos pasienis, Astravo r.

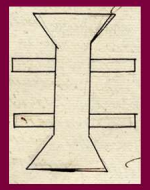

1545 m. LDK ir Livonijos sienos riboženklis

Vidinės kolonizacijos plėtra LDK ir kaimyninėse teritorijose XVI a.

1) Kas yra vidinė kolonizacija?
2) Kur buvo intensyviausia kolonizacija?
1) Apgyvendintų pasienių atsiradimas.
2) Laisvas gyventojų keliavimas.

1768 m. LDK–Livonijos pasienis prie Skuodo ir Liubomirskių žemės ribožekliai

1595 m. Lietuvos žemėlapis, autorius Gerardo Merkatoriaus

Sprendimo būdai:

1) valdovų susirašinėjimai,
2) komisarų teismas,
3) dvišalės komisijos,
4) reguliarūs sienų patikrinimai.

Sienų ir riboženklių atitaisymo procedūra:

1) dalyvaudavo šalių pareigūnai (4-5),
2) vietos gyventojai – liudytojai,
3) „senieji žmonės“ – atminties saugotojai,
4) priesaikos,
5) dokumentuose aprašytos sienos.

Tikslios, stabilios ir saugomos sienos atsiranda XVIII a. antroje pusėje.

2022-11-16

„Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. **Tomo Čelkio** nuotolinė paskaita ***„Burgundų kilmingojo Žilberto de Lanua (Giullebert de Lannoy) riteriškos kelionės po Rytų Europą (ir Lietuvą) XV a.“***

2022-10-25

„Mokslo žinių diena“

Akad. **Giedriaus Kuprevičiaus** vieša pamoka šalies gimnazistams ***„Menas kasdienybėje“***

2022-11-17

„Mokslo žinių diena“.

Akad. **Algirdo Vaclovo Valiulio** nuotolinė paskaita *„Technologijos – amžina žmonijos palyda ir viltis“*

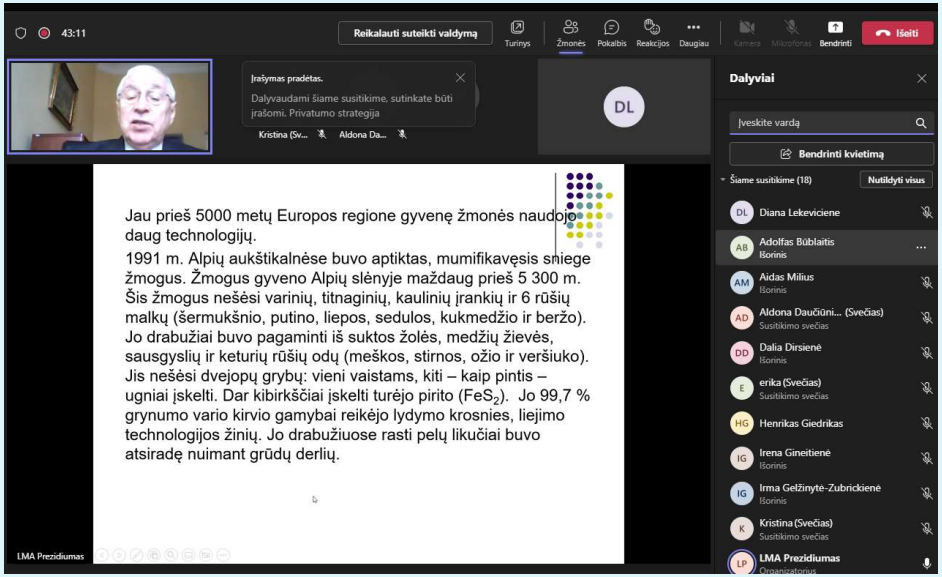

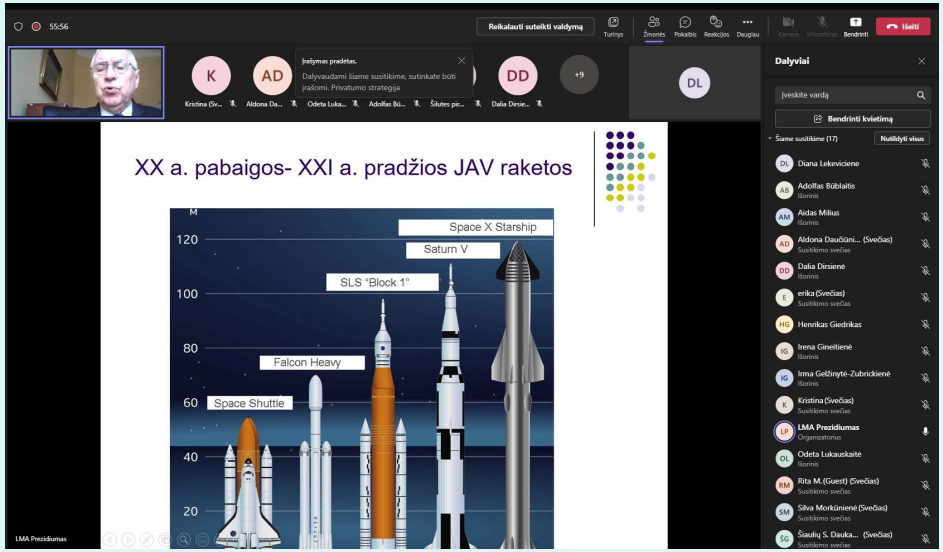

2022-09-21

„Mokslo žinių diena“. Dokt. **Lino Aidoko** (VU DMSTI) interaktyvi paskaita ***„Roboto humanoido Ąžuolo vizitas“*** Jeruzalės progimnazijoje

2022-10-12

„Mokslo žinių diena“. Dokt. **Lino Aidoko** (VU DMSTI) interaktyvi paskaita ***„Roboto humanoido Ąžuolo vizitas“*** Žirmūnų gimnazijoje

2022-04-28

„Mokslo žinių diena“. LMAJA nario dr. **Anatolijaus Eisino** paskaita **„Kaip pagaminti pagrindinį dezinfekcinio skysčio komponentą – spiritą (etanolį)?“**

Šio paskaitos tikslas

Ką sužinosime:

- Kas yra etanolis?
- Kodėl etanolis turi savo tapatybės dokumentą – „pasą“?
- Kuo skiriasi etanolis nuo bioetanolio?
- Kokie yra pagrindiniai etanolio gamybos būdai: distiliacija ir rektifikacija?
- Kuris iš gamybos būdų yra efektyvesnis ir kodėl?
- Kodėl plačiausiai naudojamas 92-94 masės procentų etanolis?
- Kaip pagaminti 100 % etanolį ir ar įmanoma jį naudoti kambario sąlygomis?

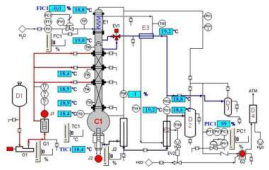

Distiliacija:

Temperatūros įtaka garų sudėčiai:

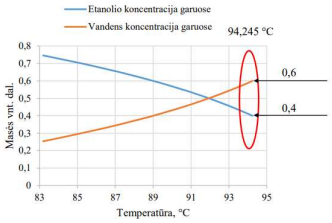

2 pav. Etilo alkoholio ir vandens mišinio garų sudėties priklausomybė nuo temperatūros (pusiausvirosiomis sąlygomis): kai pradinė tirpalo sudėtis masės vieneto dalimis: etanolis – 0,4; vanduo – 0,6; absoliutinis slėgis – 1 atm. Apskaičiuota ASPEN HYSYS, naudojant „Wilson“ lygčių rinkinį.

Distiliacija:

Distiliacija:

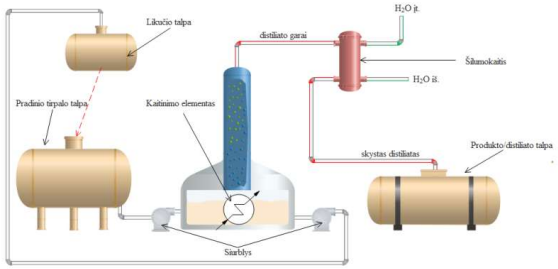

6 pav. a) Distiliacijos proceso principinė schema

Rektifikacija:

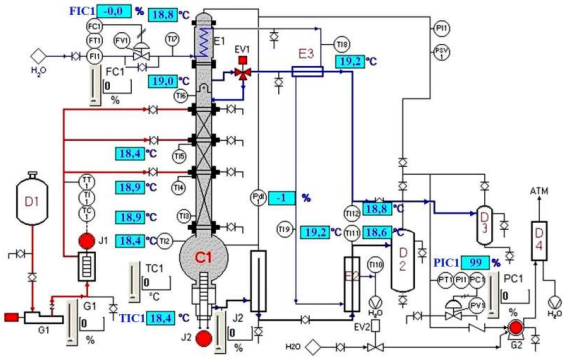

8 pav. Rektifikacijos proceso tyrimo stendo principinė schema [I. Barauskas ir kt. Procesų inžinerijos laboratoriniai darbai: Mokomoji knyga, Kaunas: Technologija, 2018]

2022-03-25

„Mokslo žinių diena“. Kybartų K. Donelaičio gimnazijos moksleivių ekskursija po VU Chemijos fakultetą ir laboratorinis darbas ***„Kofeino ekstrakcija iš arbatžolių“***

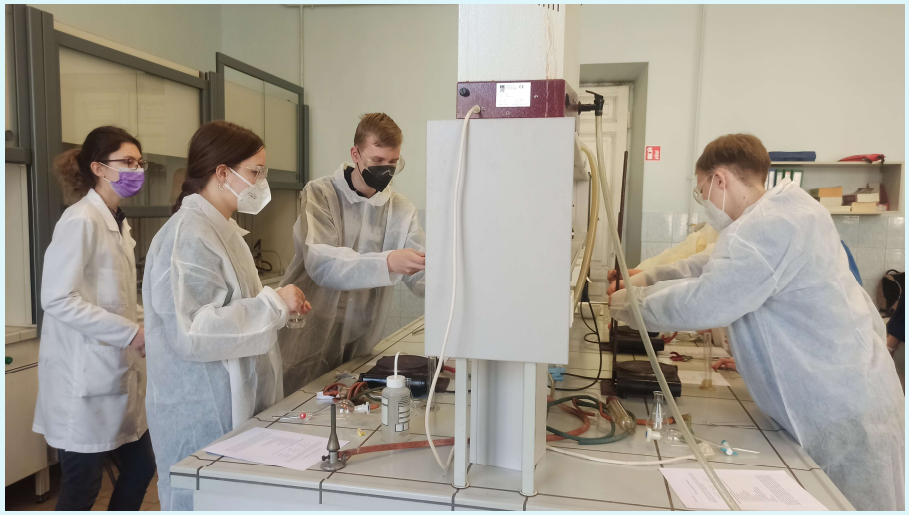

2022-04-15

„Mokslo žinių diena“. Vilniaus S. Stanevičiaus progimnazijos 8 klasių moksleivių laboratorinis darbas ***„Jonų mainų reakcijos“*** VU Chemijos fakulteto laboratorijoje su dr. **Giedre Prievelyte**

2022-03-25

„Mokslo žinių diena“. Kybartų K. Donelaičio gimnazijos moksleivių **ekskursija po VU Chemijos fakultetą** ir laboratorinis *darbas* ***„Jonų mainų reakcijos“***

2022-09-09

„Mokslo žinių diena“. Ignalinos gimnazijos mokinių ekskursija ***„Lazerinės mikroapdirbimo technologijos Lietuvoje“*** po Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) Lazerinių technologijų skyrių. Ekskursijos vadovas LMA Jaunosios akademijos narys dr. **Mindaugas Gedvilas**

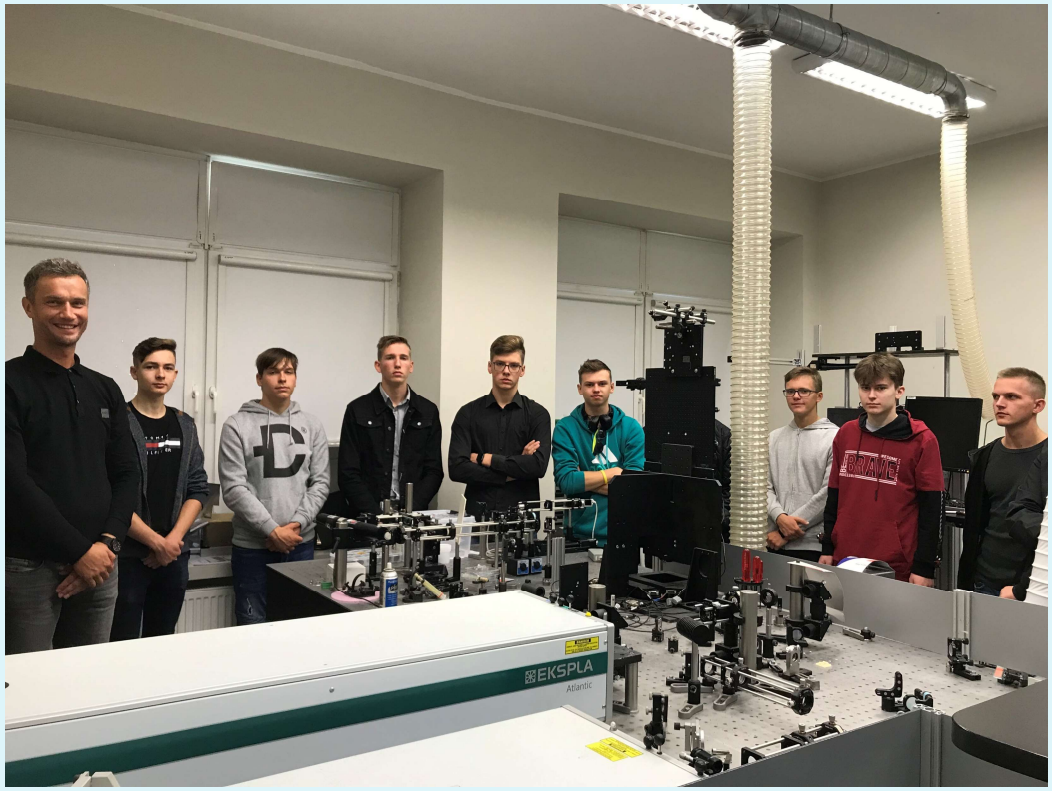

2022-11-29

„Mokslo žinių diena“

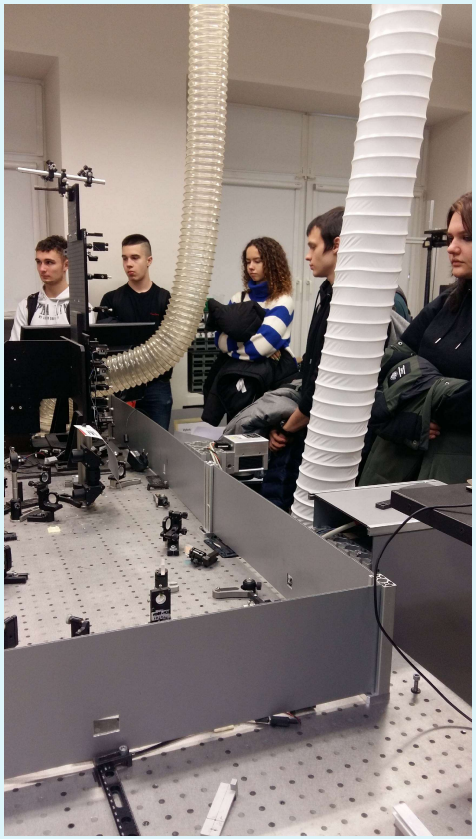

Vilniaus Radvilų gimnazijos mokinių ekskursija ***„Lazerinės mikro-apdirbimo technologijos Lietuvoje“*** po Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) Lazerinių technologijų skyrių. Ekskursijos vadovas LMA Jaunosios akademijos narys dr. **Mindaugas Gedvilas**

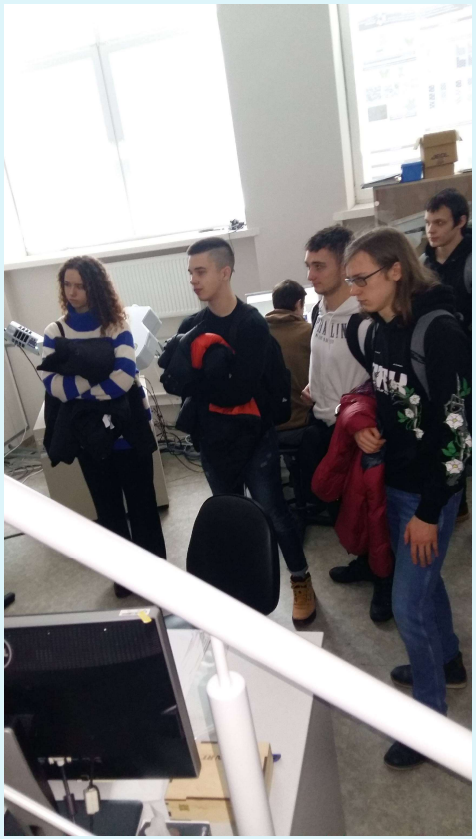

2022-04-25

Pasaulinės kvantinės dienos *renginiai gimnazistams*

Bendradarbiaudamas su visais LMA mokslų skyriais, skyrius „Mokslininkų rūmai“ siekia stiprinti visuomenės domėjimąsi mokslu ir kultūra, pristatyti ir skleisti mokslo ir kultūros pasiekimus, juos pateikti pozityviai, sukuriant teigiamas emocijas. Todėl organizuojami renginiai plačiajai visuomenei: mokslininkų ir visuomenei nusipelniusių žmonių atminimo vakarai, naujų knygų sutiktuvės ir jų aptarimai, koncertai. Siekiant stiprinti mokslo ir meno tarpusavio ryšius, skyrius rengia meno kolektyvų pasirodymus. Rūpinantis savo kolektyvo ir mokslo bendruomenės informatyviu bei turiningu laisvalaikiu, organizuojamos išvažiuojamosios konferencijos, ekskursijos į muziejus, pristatomos meninės programos.

Jubiliejiniai renginiai

2022-03-31

Akad. **Gedimino Staugaičio** jubiliejinė popietė

„Agrochemijos ir poezijos dermė“

2022-09-19

Renginys, skirtas akad. **Povilo Brazdžiūno 125-mečiui**

2022-09-28

LR Prezidento **A. M. Brazausko 90-**osioms gimimo metinėms skirta atminimo popietė ***„Valdžia ir mokslas“***

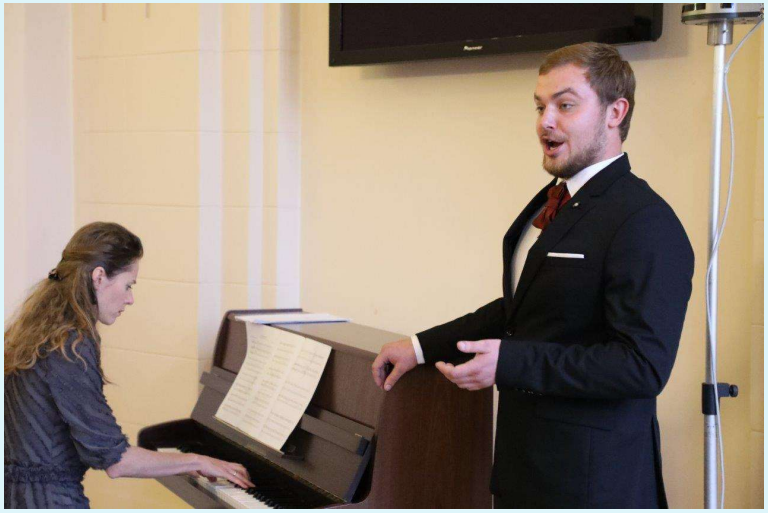

2022-04-07

Vakaras, skirtas **Ievos Simonaitytės 125-osioms gimimo metinėms**

2022-10-18

Renginys, skirtas **Vinco Krėvės 140-osioms gimimo metinėms**

Naujų knygų sutiktuvės

2022-05-10

Akad. **Jurgio Brėdikio (1929-2021)** atsiminimų ir apmąstymų knygos **„Kelionė“** sutiktuvės

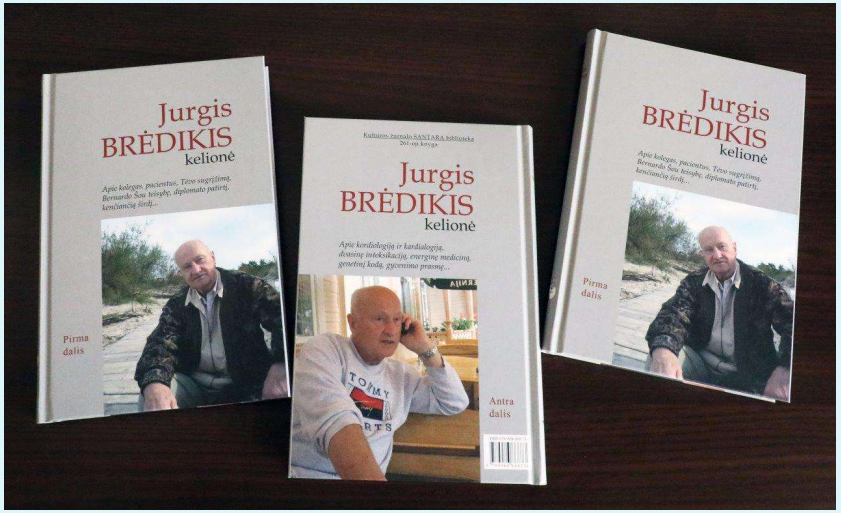

2022-06-02

Knygos **„Viršukalnės. Skiriama profesoriui Juozui Algimantui Krikštopaičiui atminti“** pristatymas

2022-11-17
Lietuvos patrioto, žurnalisto, politikos apžvalgininko, svetimšalių legionieriaus **Vytauto Gedgaudo** knygos **„Pirmyn arba mirk“** pristatymas

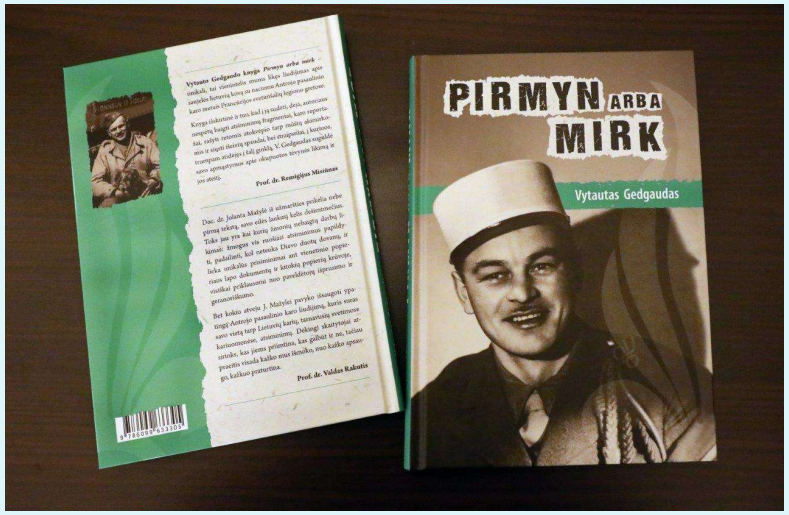

Ciklo „Įžymių žmonių portretai“ renginiai.
2022-01-20
Prof. habil. dr. Ritos Aleknaitės-Bieliauskienės knygos
„Nijolės Ambrazaitytės žvaigždė“ pristatymas

2022-06-16

Iš ciklo **„Įžymių žmonių portretai“.**

LOBT solistų-senjorų pagerbimo vakaras-koncertas

2022-05-12

Renginys iš ciklo **„Kultūros duetai“:** akademikų **Grasildos Blažienės** ir **Giedriaus Kuprevičiaus** pokalbis

„Ne tik prūsų godos…“

2022-06-09

LMA išvažiuojamoji konferencija Kybartuose **„Lietuvos-Rytprūsių pasienis ir Lietuvos geležinkelių istorija“,** skirta ***Sūduvos metams*** paminėti

2022-09-29

Renginys, skirtas **Maironio 160-osioms gimimo metinėms**

Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune

2022-12-15

Konferencija *„Baltų vienybės stiprinimas per kultūrinį bendradarbiavimą “*

Kiti renginiai.

2022-05-31

Lenkijos lietuvių bendruomenės
ir **Punsko valsčiaus diena** Lietuvos
mokslų akademijoje

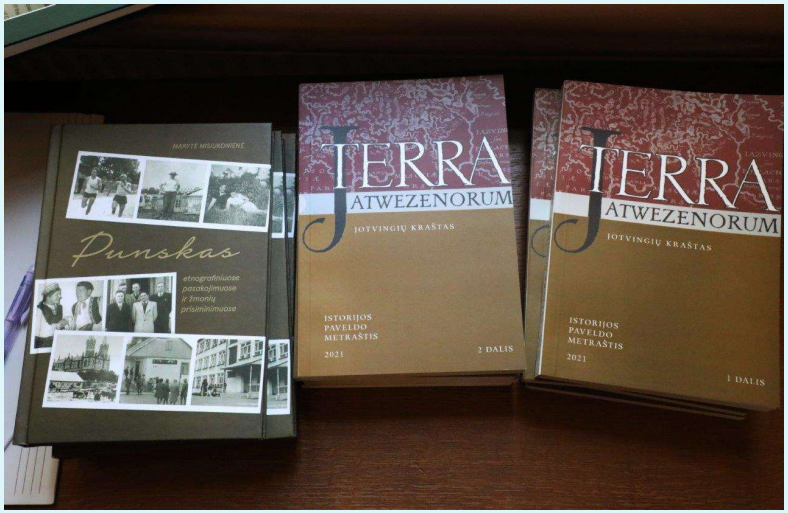

2022-03-03

Meninė programa 2021 m. *Lietuvos mokslo premijos laureato* diplomų teikimo iškilmėse

2022-02-15

Iš ciklo **„Profesorius ir jo mokykla“.**

Prof. **Vladimiro Prudnikovo** ir jo dainavimo klasės studentų koncertas, skirtas ***Vasario 16-ajai,***

„Meilė. Muzika. Laisvė.“

2022-03-15

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos kalbos redaktorių apdovanojimų ceremonija ***„Sraigės“*** už lietuvių kalbos puoselėjimą

2022-10-25

Reformacijos dienos minėjimas.

Istoriko prof. **Aivaro Ragausko** paskaita ***„Tebūnie šviesa“***

Monsinjoro K. Vasiliausko šimtmečiui atminti.

2022-01-06

Pasitarimas dėl ***Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko 100-ųjų metinių minėjimo*** renginių.

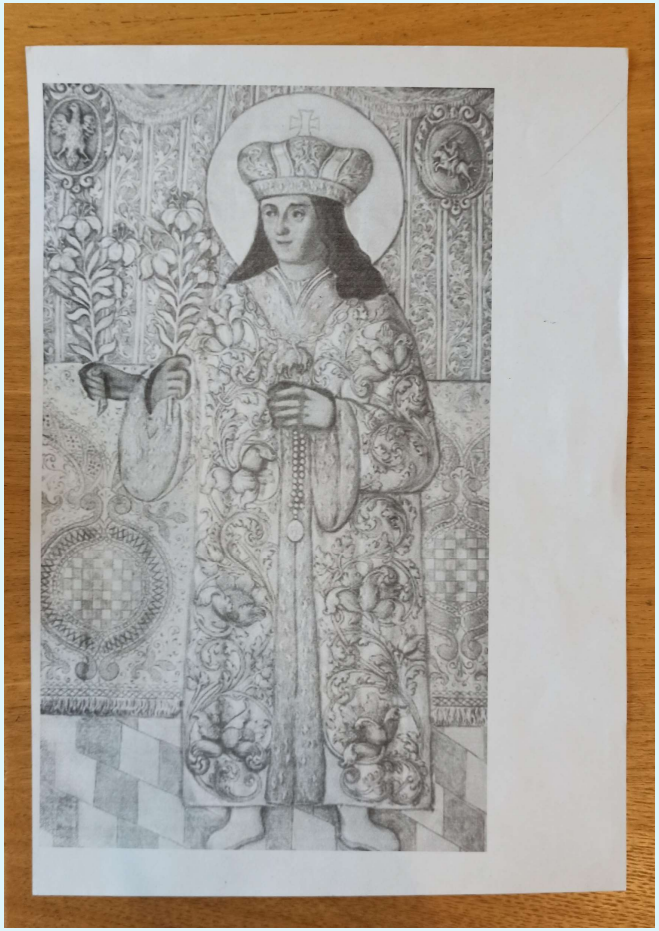

2022-01-12

Popietė, skirta Monsinjoro **Kazimiero Vasiliausko 100-osioms gimimo metinėms, „*Nepaprastai paprastas*“**

Muzikų rėmimo fonde

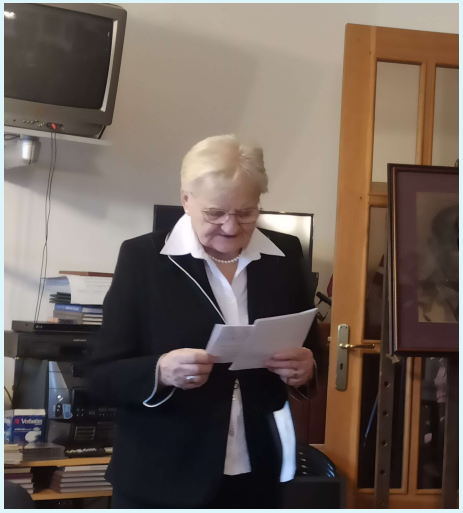

2022-04-21
Monsinjoro **Kazimiero Vasiliausko 100-mečio** minėjimas LMA

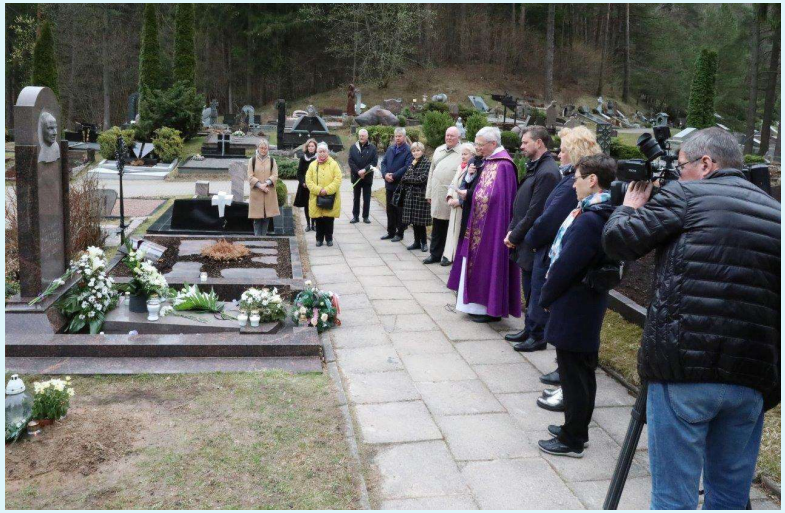

2022-04-21
Monsinjoro **Kazimiero Vasiliausko 100-mečio** minėjimas LMA

2022-05-05

Motinos dienai skirtas koncertas

„Aš drugeliu nutūpsiu tau ant rankos“ *ir Silvos Aukštinaitienės dailės darbų paroda*

2022-05-26

Tarptautinio poezijos festivalio „*Poezijos pavasaris*“ svečių vakaras

2021-05-19

„Poezijos pavasario“ laureatų vakaras-koncertas

2022-12-13
LMA išvažiuojamoji konferencija ***Lietuvos etnokosmologijos muziejuje***

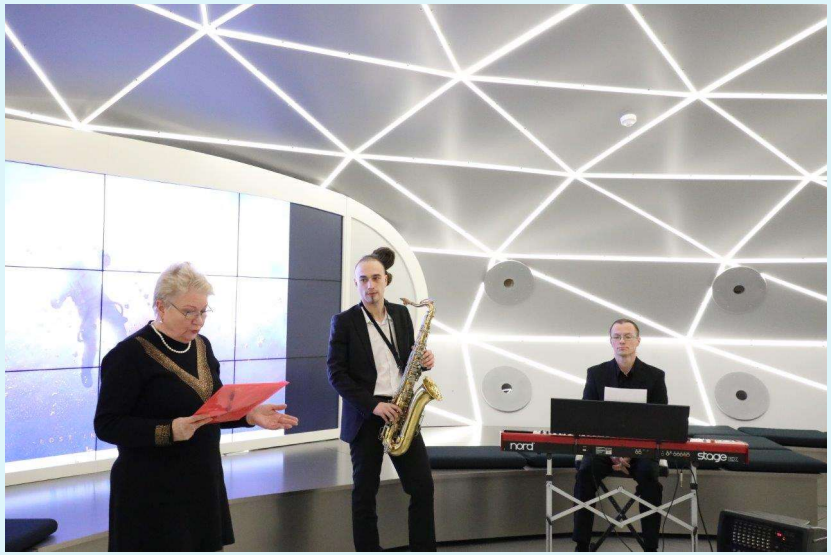

2022-12-20

***Meninė programa* kalėdinio visuotinio LMA narių susirinkimo dalyviams.**

Kamerinio orkestro „Cantus “ koncertas

Dėkojame už dėmesį!